RAADGEVENDE OPDRACHT VAN DE CREG TEN BEHOEVE VAN DE OVERHEID VOOR EEN COHERENTE EN EVENWICHTIGE ENERGIETRANSITIE

I. Context en uitdagingen

De energietransitie staat momenteel hoog op de internationale, Europese en nationale politieke agenda en doet zich gelden als het dringende en noodzakelijke antwoord op de huidige en toekomstige uitdagingen op het vlak van energie en klimaat (de verstoring van het klimaat en het ecosysteem, de zeldzaamheid van fossiele brandstoffen, de grotere energie-afhankelijkheid van de Europese economie, de onstabiliteit van de energieprijzen en -bevoorrading, het beheer en de beheersing van de energievraag...).

Deze transitie gaat gepaard met de overstap van een “traditioneel” energiesysteem, gebaseerd op fossiele brandstoffen, naar een energiesysteem dat in toenemende mate gebaseerd is op hernieuwbare energiebronnen, met een grote verscheidenheid en een zwakke voorspelbaarheid, alsook met een aanzienlijke gedragswijziging met het doel het potentieel van energiebesparingen te benutten en tot een grotere energie-efficiëntie te komen.

Omwille van zijn engagementen aangegaan binnen de Europese Unie in het kader van het pakket “Energie-Klimaat 2020” (cf. de 20/20/20-doelstellingen van de Europese Unie) werkt België al aan de overstap naar een energieproductie die steeds meer gebaseerd is op hernieuwbare bronnen, met alle vragen, bedenkingen en discussies die deze met zich meebrengt voor wat betreft de optimale evolutie van de Belgische energiemix, de behoeften om het systeem en het Belgische elektriciteitsnet te versterken en meer in het algemeen de effecten ervan op de heropleving van de Belgische economie, het concurrentievermogen en werkgelegenheidspotentieel ervan en de energiearmoede van het land.

We herinneren er bovendien aan dat de Europese Commissie het tempo van haar ambitie om een competitieve, zekere en koolstofarme Europese economie te bevorderen tot nu toe heeft aangehouden. Op 22 januari j.l. heeft de Europese Commissie immers al een mededeling

gedaan over de Europese klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 en na de voorbije verkiezingen zullen die waarschijnlijk het onderwerp van discussies blijven op Europees niveau met het oog op het goedkeuren en vastleggen van een Europees strategisch kader voor 2030.

Er zijn dus belangrijke nationale uitdagingen op middellange en lange termijn en onze toekomst hangt in grote mate af van de energiekeuzes die we nu maken.

II. Nood aan overleg

In deze context is het vastleggen van het Belgische energiebeleid van de toekomst, de doelstellingen ervan en de middelen om het uit te voeren, ongetwijfeld een veeleisende oefening aangezien de onderliggende technologische, technische, economische en sociale vraagstukken van het proces voor het koolstofvrij maken van onze economie complex en onderling afhankelijk zijn.

Om ervoor te zorgen dat deze energietransitie meer dan een dringende noodzaak is, een echte opportuniteit voor de toekomst van het land, die door iedereen in de huidige economische context wordt gedeeld, is de deelname van alle stakeholders aan het debat, in een geest van complementariteit en synergie, onmisbaar om een “win-win”aanpak te bevorderen ten dienste van het algemeen belang op lange termijn.

Dit discussieplatform, dat kadert in onze lange traditie van sociaal overleg, is noodzakelijk om alle relevante informatie te verzamelen, meer naar elkaar te luisteren en wederzijds begrip te bevorderen, zoveel mogelijk na te denken en te komen tot oriëntaties en/of keuzes die coherent zijn, evenwichtig en bepalend voor onze toekomst.

Dit bestuursmodel waarbij het algemeen belang centraal staat en geen individuele belangen, vormt bovendien een referentiekader dat de geloofwaardigheid van het proces en de gelijkheid van de stakeholders garandeert in het licht van de energie-evoluties van morgen.

III. Deelname van de CREG en motivatie

Met de kernwoorden "Professionalisme, Objectiviteit, Vertrouwen en Openheid voor dialoog" drukt de CREG haar wens uit om, ten aanzien van de beleidsverantwoordelijken, zo nauw

mogelijk betrokken te worden bij het Belgische energiedebat in de toekomst en dit op gelijke voet met de andere gesprekspartners. Ze hoopt dat ze op die manier op een constructieve manier zal kunnen deelnemen aan dit platform om het Belgische energiebeleid te ondersteunen.

De CREG is bereid om, op vraag van de politieke verantwoordelijken, een voortrekkersrol te spelen bij de werkzaamheden, voortbouwend op de ervaring die ze heeft opgedaan bij de vele consultaties met de vertegenwoordigers van het Belgische maatschappelijke middenveld die zetelen in de Adviesraad voor Elektriciteit en Gas[1], de gewestelijke energieregulatoren in het kader van het FORBEG-platform[2] en haar tegenhangers in Europa, waar haar aanwezigheid en invloed, binnen de raad van Europese energieregulatoren (CEER) en het Europese agentschap voor de samenwerking tussen energieregulatoren (ACER) in de loop der jaren is versterkt.

In het kader van de dagelijkse regelgevende praktijk dient de CREG, zoals ze altijd al heeft gedaan, de centrale rol op zich te nemen om in een geest van permanente dialoog en zonder afbreuk te doen aan haar onafhankelijkheid, de nodige keuzes te evalueren, te realiseren en te coördineren tussen de verschillende belangen die zich stellen in het kader van de ingewikkelde dynamiek van de integratie van de Belgische energiemarkten met als enig einddoel het algemeen belang van het land en de Belgische verbruiker.

In haar functie van nationale reguleringsinstantie van de elektriciteits- en aardgasmarkten heeft de CREG reeds de grote krachtlijnen uitgewerkt van haar visie op middellange termijn, in het algemeen belang van het land en de Belgische consumenten, ongeacht hun omvang.

Sinds haar oprichting op 10 januari 2000 heeft de CREG steeds, in het kader van haar bevoegdheden en prerogatieven, alles in het werk gesteld om de werking en de ontwikkeling van de concurrentie van de Belgische elektriciteits- en gasmarkten te bevorderen, bij te dragen tot de bevoorradingszekerheid van het land en de stabiliteit van het investeringsklimaat, het concurrentievermogen van de Belgische ondernemingen en de koopkracht van de gezinnen te ondersteunen en de energie-armoede te helpen indijken.

Het is in het kader van de groeiende complexiteit van een energiesector in transitie en de rijke expertise die de CREG sinds meer dan 13 jaar heeft opgedaan, dat de CREG niet enkel voorstelt om zich in te zetten om een permanente en constructieve dialoog aan te gaan met

---

[1] Vroeger de Algemene Raad.
[2] Forum van Belgische regulatoren voor elektriciteit en aardgas.

de beleidsverantwoordelijken en alle stakeholders, maar ook om concrete voorstellen uit te werken om te beschikken over een evenwichtig en coherent Belgisch energiebeleid op lange termijn.

In het verlengde van haar wettelijke taken in verband met de monitoring van de werking van de Belgische markten en prijzen voor elektriciteit en aardgas en de vergelijking ervan met de prijzen van de buurlanden, wenst de CREG, in het bijzonder, betrokken te worden bij het debat over de eventuele invoering van een energienorm in België. Dankzij haar jarenlange ervaring in dit domein, de ervaring in het kader van de vrij recente invoering van het vangnet in België en de maandelijkse vergelijking van de elektriciteits- en gasprijzen met die van de buurlanden inbegrepen, is de CREG bereid zich hiervoor in te zetten en de Belgische instanties hierbij te adviseren.

IV. Vijf centrale thema's voor de toekomst

In het kader van een Europees energiebeleid dat meer en meer rekening houdt met de klimaatproblematiek, is een van de toekomstige uitdagingen van het Belgische energiebeleid iedereen energie te blijven leveren, en dit aan een zo laag mogelijke kostprijs, zowel voor de particulieren als de ondernemingen om de economische groei van het land en de creatie van arbeidsplaatsen te ondersteunen. De tweede uitdaging is tegelijkertijd het milieu te beschermen.

In deze optiek wenst de CREG nu al de aandacht van de beleidsverantwoordelijken te vestigen op vijf centrale thema's:

1° de ontwikkeling van elektriciteitsproductie op basis van hernieuwbare energiebronnen;
2° de optimale evolutie van de Belgische energiemix;
3° de versterking en de modernisering van de vervoersinfrastructuur;
4° de ontwikkeling van de energie-efficiëntie;
5° de geopolitiek van de bevoorradingszekerheid.

Bij het lezen van deze thema's moet men niet enkel vanuit het gezichtspunt van de sector vertrekken, maar moet er een meer uitgebreide analyse gebeuren waarbij de mogelijke effecten, op middellange en lange termijn, van de economische groei, de werkgelegenheid en

het milieu in België worden bekeken. Het is enkel door een versterkte en complementaire aanpak in de sectorale en transversale dimensies dat de beste keuzes voor de maatschappij in de toekomst zullen kunnen worden gemaakt: solide keuzes met duurzame macro-economische effecten.

In bijlage komt de CREG eveneens terug op een reeks bijkomende thema's voor de kortere termijn om de werking van de Belgische energiemarkt te optimaliseren doorheen alle activiteitensegmenten van de energieketen.

De CREG staat ter beschikking van de autoriteiten indien ze bijkomende informatie en details wensen voor de uitwerking van de voorstellen die in de toekomst op energievlak zullen worden aangenomen.

BIJLAGE :

VOORSTELLEN VAN DE CREG VOOR EEN BETERE WERKING VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT

De CREG is de federale regulator van de elektriciteits- en aardgasmarkt in België. Naast haar adviserende taak ten overstaan van de overheid, is de CREG onder meer belast met het toezicht op de transparantie en de mededinging op de elektriciteits- en aardgasmarkt, met erover te waken dat de markttoestand het algemeen belang beoogt en in het algemene energiebeleid past en met het behartigen van de essentiële belangen van de consument.

De CREG wenst hierna de aandacht van de beleidsverantwoordelijken te vestigen op een reeks energieproblematieken en voorstellen van oplossingen waarvoor, afhankelijk van geval tot geval, wetswijzigingen of andere initiatieven nodig zijn, om de werking van de elektriciteits- en gasmarkt in het algemeen belang en in het belang van de Belgische verbruikers te verbeteren.

De CREG is uiteraard bereid om haar expertise ten dienste te stellen van de overheid om mee te werken aan de uitwerking van beleidskeuzes die door de wetgevende en uitvoerende machten gemaakt zullen worden.

I DE BELANGEN VAN DE BELGISCHE CONSUMENTEN EN KMO'S BETER BESCHERMEN

1) Het toepassingsveld van het vangnetmechanisme verlengen en uitbreiden

De introductie van het vangnetmechanisme, dat in voege is van 1 januari 2013 tot 31 december 2014, heeft bijgedragen tot een betere, duidelijkere en transparantere informatie ten behoeve van de verschillende marktactoren. Sinds de introductie van het vangnetmechanisme is de beschikbaarheid van relevante informatie zowel voor de afnemers als voor de leveranciers in belangrijke mate toegenomen. De evolutie van de marktaandelen, het aantal leverancierswissels en de marktconcentratie-indexen wijst er sterk op dat zich meer en meer

een reële concurrentie op de Belgische energiemarkt ontwikkelt. De prijsanalyses uitgevoerd door de CREG tonen aan dat de elektriciteits- en gasprijzen in België – voor huishoudelijke afnemers en KMO's – naar het gemiddeld niveau van de buurlanden zijn geëvolueerd. In 2013 is de gemiddelde Belgische elektriciteitsprijs gedaald met 24% en de gasprijs met 15% (zuivere energiecomponent). Deze analyses tonen ook dat er geen echte effecten van marktverstoring zijn en dat verdere opvolging en monitoring van de prijzen naar de toekomst toe een noodzaak blijft. De Nationale Bank van België trekt in haar rapport gelijkaardige conclusies. Om dit te doen, dient het vangnetmechanisme verlengd te worden.

Het vangnetmechanisme dekt vandaag trouwens enkel de energieproducten met een variabele energiecomponent aangeboden aan bestaande klanten, waarbij de gebruikte indexeringsparameters marktconform moeten zijn en de kwartaalindexeringen onderworpen zijn aan een controle door de CREG. Energieproducten met een vaste energiecomponent en "nieuwe" variabele producten aangeboden aan nieuwe klanten vallen momenteel dus buiten de scope van het vangnet. Deze producten opnemen in de korf van het vangnetmechanisme zou de CREG moeten toelaten prijsanalyses van de volledige energiemarkt (rekening houdend met het belangrijke aandeel van vaste producten op de energiemarkt) voor residentiële verbruikers en KMO's te realiseren. Op deze manier beschikken alle residentiële verbruikers en KMO's over duidelijke en transparante marktinformatie en zouden ze kunnen genieten van de hierboven geviseerde gunstige gevolgen verbonden aan het vangnetmechanisme.

VOORSTEL

Om de belangen van alle residentiële verbruikers en KMO's te bevorderen, stelt de CREG voor:

- het vangnetmechanisme voor een termijn van drie jaar te verlengen om de gecreëerde marktdynamiek verder op te volgen zodat de residentiële verbruikers en de KMO's over voldoende en relevante marktinformatie kunnen beschikken;
- energieproducten met een vaste energiecomponent toe te voegen aan het vangnetmechanisme, zodat de analyses van de CREG het geheel bestrijken van de op de Belgische energiemarkt aangeboden producten.

2) De bevoegdheden van de CREG uitbreiden naar de leveranciers van energiediensten

De nieuw gecreëerde marktdynamiek en de mededinging op de energiemarkt worden ondersteund door initiatieven van de leveranciers van energiediensten zoals prijsvergelijkingswebsites en het organiseren van groepsaankopen. Deze nieuwe dienstverleners worden belangrijke informatiebronnen voor de verbruiker.

De gas- en elektriciteitswetten voorzien momenteel de controlebevoegdheid van de CREG op de energiebedrijven zoals bepaald in respectievelijk artikel 1, 5°*bis* en artikel 2, 15° *ter*.

Het is belangrijk erop toe te zien dat de verbruikers ook toegang hebben tot correcte en betrouwbare informatie m.b.t. de dienstverleners. Om de bevoegdheden van de CREG te laten overeenstemmen met deze veranderende markt, zou er een definitie moeten worden ingevoerd die eveneens de activiteiten van de bovenvermelde dienstverleners dekt. Bovendien zouden er aan de CREG bijkomende middelen ter beschikking moeten worden gesteld zodat ze haar wettelijke opdracht correct kan uitvoeren om samen met andere betrokken instanties te helpen waarborgen dat de maatregelen ter bescherming van de consument doeltreffend zijn en gehandhaafd worden. Deze middelen zouden haar in staat moeten stellen om te controleren of de ondertekenaars van het Charter voor goede praktijken voor prijsvergelijkingswebsites dat de CREG in 2013 heeft opgesteld dit Charter effectief naleven, zodat de Belgische energieverbruikers op een correcte en eenduidige manier worden geïnformeerd. Momenteel kan dit Charter op vrijwillige basis onderschreven worden en hoewel de ondertekenaars regelmatig worden gecontroleerd op initiatief van de CREG, beschikt de CREG echter niet over de bevoegdheid om de niet-naleving van het Charter te sanctioneren.

Tot slot wenst de CREG verder te gaan in het informeren van de eindverbruiker. Om het bovenvermelde Charter te consolideren en de uitwerking van andere goede praktijken aan te moedigen, zou haar wettelijke opdracht inzake consumentenbescherming moeten worden uitgebreid (cf. artikel 23, § 2, 24° van de elektriciteitswet en artikel 15/14, § 2, 21° van de gaswet). Door deze versterking zou de CREG tools moeten kunnen uitwerken zoals richtsnoeren voor goede praktijken met het oog op de bescherming van de eindverbruiker en de organismen die deze richtlijnen zouden respecteren een label moeten kunnen geven.

VOORSTEL

Met het oog op de bescherming van de verbruikers en het garanderen van een transparante markt, stelt de CREG voor om de elektriciteits- en gaswetten aan te passen om:

- een definitie toe te voegen die de activiteiten van de leveranciers van energiediensten omvat (bv. prijsvergelijkingswebsites, groepsaankopen...);
- de CREG de bevoegdheid te geven om tools op te stellen zoals richtsnoeren voor goede praktijken en om labels toe te kennen aan organismen die deze zouden onderschrijven;
- de CREG de bevoegdheid te geven om in het algemeen informatie te vragen aan en te bekomen van deze dienstverleners en tussenpersonen actief op de energiemarkten;
- de CREG een sanctioneringsbevoegdheid te geven ingeval de ondertekenaars de bovenvermelde tools niet zouden naleven.

3) Het aanbod van producten per leverancier reglementeren

Vandaag worden er steeds meer producten aan de verbruikers aangeboden, waardoor het moeilijker is om prijzen die aangeboden worden door leveranciers te vergelijken, ook al staan er tools zoals prijsvergelijkingswebsites ter beschikking van de verbruikers.

VOORSTEL

Om de markt minder ingewikkeld te maken en de leesbaarheid en vergelijking te bevorderen van de informatie die ter beschikking van de verbruiker wordt gesteld, stelt de CREG voor om een reglementering uit te werken die het aantal producten beperkt die per leverancier worden aangeboden. Ze stelt voor om zich hiervoor te baseren op de ervaring van de Britse regulator (OFGEM).

4) De checklist van de energieverbruiker ter beschikking stellen van het grote publiek

De belangen van de energieverbruikers beschermen is een zo belangrijk aandachtspunt op wettelijk vlak geworden, met de inwerkingtreding van het derde energiepakket, dat hoge normen voor de bescherming van de verbruiker voortaan worden vastgelegd door de Europese wetgeving[3].

In dit kader hebben de diensten van de Europese Commissie[4], in 2008 een checklist opgesteld met praktische informatie over de rechten van de energieconsumenten. Naar aanleiding van de consultatie van de stakeholders (waaronder de lidstaten, de nationale reguleringsinstanties, de verbruikersorganisaties en ondernemingen uit de energiesector) werden de lidstaten verzocht om deze checklist in te vullen rekening houdend met concrete situaties op nationaal vlak. De lidstaten werden vervolgens verzocht om deze checklist toegankelijk te maken voor de verbruikers.

De CREG stelt echter vast dat deze checklist in België nog niet publiek is gemaakt.

VOORSTEL

De CREG verzoekt de Regering de nodige initiatieven te nemen om, in het belang van de Belgische verbruikers, een effectieve implementatie van de relevante bepalingen in het derde Energiepakket te verzekeren. De CREG is bereid hieromtrent een voorstel te doen, in nauwe samenspraak met de federale Administratie Energie.

[3] Artikel 3, §16 van de elektriciteitsrichtlijn en artikel 3, §12 van de gasrichtlijn bepalen dat: *"De Commissie stelt in overleg met de relevante belanghebbenden, waaronder de lidstaten, de nationale regulerende instanties, consumentenorganisaties en elektriciteitsbedrijven, en, voortbouwend op de tot dan bereikte vooruitgang, de sociale partners, een duidelijke en beknopte checklist voor energieconsumenten op met praktische informatie inzake de rechten van energieconsumenten. De lidstaten waarborgen dat elektriciteitsleveranciers of distributiesysteembeheerders in samenwerking met de regulerende instanties de nodige maatregelen treffen om al hun consumenten te voorzien van een kopie van de checklist voor energieconsumenten en dat deze algemeen beschikbaar is".*

[4] http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/consumer/consumer_fr.htm

5) De elektriciteits- en aardgasfacturen transparanter maken

Vandaag de dag kan de verbruiker op zijn factuur niet direct de bevoegde instanties voor elke component op zijn elektriciteits- en gasfacturen identificeren, a fortiori wanneer er zich facturatieproblemen stellen.

Er zou dus zowel op de gas- als op de elektriciteitsfactuur van de verbruiker vermeld moeten worden welke instanties bevoegd zijn voor elke component zodat de verbruikers weten waar ze terechtkunnen in geval van vragen of klachten.

VOORSTEL

Om de transparantie van de facturen in het belang van de eindverbruikers te bevorderen stelt de CREG voor om op de facturen naast elke component, de namen te vermelden van de bevoegde instanties zodat de verbruiker gemakkelijker inlichtingen kan bekomen in geval van facturatieproblemen.

6) De slapende producten reglementeren

Een product dat een leverancier niet meer actief aanbiedt, wordt een "slapend product" genoemd. Een slapend product kan niet meer worden onderschreven en verschijnt niet meer in de resultaten van de prijsvergelijkingstools. Er bestaan twee types slapende producten:

- aangepast product: variabel product waarvan de indexeringsformule is aangepast (alle aanpassingen behalve de kwartaalindexering) voor de nieuwe klanten, terwijl de naam van het bestaande product wordt behouden;
- gestopt product: product dat volledig van de markt wordt gehaald.

In beide gevallen blijven de lopende contracten onveranderd (tot 3 jaar!) maar ze verschijnen niet meer in de resultaten van de prijssimulatoren zodat de consument zijn besparing niet meer kan inschatten. Voor de aangepaste producten is het risico op verwarring nog groter: enkel de laatste versie van het product met dezelfde naam verschijnt in de resultaten.

VOORSTEL

De CREG stelt voor dat:

- slapende producten niet meer mogen verlengd worden;
- leveranciers verplicht worden om op de einddatum van het slapend product de verbruikers een gelijkwaardig actief product aan te bieden en daarbij ook hun goedkoopste actief product dienen te vermelden;
- dat naast de naam van het aangepast product de periode wordt aangegeven waarbinnen de betrokken versie van het product op de markt werd aangeboden, zodat de consument zijn versie van het product kan volgen en ze vergelijken met de producten die actief zijn op de markt (met inbegrip van de huidige versie van zijn product).

II EEN GESCHIKT KADER IMPLEMENTEREN VOOR REGULATOIR TOEZICHT OP NIEUWE EN BESTAANDE ENTITEITEN

Het derde Energiepakket, en in het bijzonder de diverse netwerkcodes die in toepassing ervan op Europees niveau tot stand komen, maakt dat de EU-energiemarkt meer en meer eengemaakt wordt. Deze in de lidstaten rechtstreeks toepasselijke netwerkcodes voorzien in de oprichting van tal van nieuwe entiteiten, hetgeen belangrijke veranderingen teweeg brengt in het takenpakket en de verantwoordelijkheid van de transmissienetbeheerders. Deze ontwikkelingen zetten de transmissienetbeheerders er mee toe aan om intenser samen te werken en hun taken gezamenlijk uit te oefenen via de oprichting van gemeenschappelijke ondernemingen. Inzake gas wordt vandaag gewerkt aan de oprichting van een gemeenschappelijke onderneming tussen Fluxys en de Luxemburgse transmissienetbeheerder Creos, met de bedoeling om aan deze gemeenschappelijke onderneming de commerciële balancingactiviteiten van beide transmissienetbeheerders over te dragen. In de elektriciteitssector moeten de lidstaten in toepassing van de netwerkcode *Capacity Allocation and Congestion Manag*ement, een *Nominated Electricity Market Operator* (NEMO) aanduiden, die de zeer belangrijke functie van *Market Coupling Operator* zal uitvoeren.

Al deze veranderingen brengen met zich mee dat de regulatoren niet meer adequaat regulerend kunnen optreden, omdat voor deze nieuwe entiteiten geen enkel regulerend kader is voorzien. Deze en ook andere entiteiten, bevoegd voor de uitwisseling van stroom, handel en toewijzing van capaciteit via platforms in zowel de elektriciteits- als de gasmarkt (bijvoorbeeld voor gas het capaciteitsboekingsplatform Prisma) zijn slechts onderworpen aan een zeer indirect regelgevend toezicht. De CREG kan zich daartoe enkel richten tot Elia of Fluxys. Gelet op het belang van een robuust regulatoir kader, dienen al deze faciliterende marktpartijen (Power exchanges, hubs, balancing agenten, enz.) dan ook onderworpen te worden aan een set van standaard toezichtregels, uitgeoefend door de CREG, zeker wanneer het de bedoeling is van deze entiteiten om rechtstreeks met de netgebruikers contracten af te sluiten. Dit houdt ook de noodzaak in van een regulerend toezicht op de kosten van deze entiteiten, in het bijzonder wanneer deze kosten worden gedragen door Elia of Fluxys.

VOORSTEL

Teneinde adequaat op deze nieuwe tendens te reageren, stelt de CREG voor om zowel in de elektriciteits- als in de gaswet te voorzien:

- dat, in overeenstemming met de Europese wetgeving en de netwerkcodes, bepaalde taken die voorbehouden zijn aan de vervoersnetbeheerders overgedragen kunnen worden naar aparte entiteiten zodat ze meer kunnen samenwerken met andere vervoersnetbeheerders;
- dat een regulatoir kader wordt gecreëerd waardoor bepaalde bevoegdheden en rechten van de CREG kunnen worden uitgebreid:
    - t.o.v. nieuwe, aparte entiteiten, ongeacht of die worden opgericht door vervoersnetbeheerders of aangeduid door de lidstaten met toepassing van de netwerkcodes;

- t.o.v. bestaande entiteiten (bv. elektriciteitsbeurzen), met inbegrip van tussenpersonen die participeren in de prijsvorming op de secundaire markt (OTC) en onder eerbiediging van de op Europees niveau aangekondigde[5] verordening over de marktindices.

III HET REGULATOIR TOEZICHTSKADER VAN DE INTERCONNECTOR (UK) VERSTERKEN

Met de omzetting van het derde Energiepakket heeft de Belgische wetgever terecht Interconnector (UK) Limited niet langer meer beschouwd als een upstream-installatie. Daarnaast heeft de Belgische wetgever een definitie van “interconnector” opgenomen in de gaswet.

Dit heeft enerzijds tot gevolg dat Interconnector (UK) Limited in toepassing van de derde gasrichtlijn een transmissienetbeheerder is die door de minister bevoegd voor energie aangewezen moet worden als transmissienetbeheerder, na certificering door de CREG. De gaswet vertoont op dit punt een lacune daar de bepalingen inzake aanwijzing en certificering van de transmissienetbeheerder enkel van toepassing zijn op de beheerders van het aardgasvervoersnet, van de installatie van aardgasopslag en van de LNG-installatie. De bepalingen van de gaswet inzake aanwijzing en certificering moeten derhalve ook van toepassing verklaard worden op Interconnector (UK) Limited.

Anderzijds heeft dit ook automatisch tot gevolg dat, aangezien Interconnector (UK) Limited geen upstream-installatie meer is maar een transmissienetbeheerder, artikel 25 van de gaswet opgeheven moet worden wat betreft Interconnector(UK). Met dit artikel wordt Interconnector (UK) Limited uitgesloten van de toepassing van het gereguleerd kader inzake toegang tot het netwerk en de tarieven, terwijl iedere transmissienetbeheerder verplichtend onderworpen is aan “third party access” (TPA) en tarieven, inclusief de Europese netwerkcodes.

---

[5] http://ec.europa.eu/internal_market/securities/benchmarks/index_fr.htm
Raadpleging over benchmark- en beursindices - 05.09.2012:
http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2012/benchmarks/consultation-document_en.pdf (beschikbaar in het Frans, Engels en Duits).
Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende indices die als benchmarks worden gebruikt voor financiële instrumenten en financiële overeenkomsten -18.09.2013:
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52013PC0641&from=FR

VOORSTEL

De CREG stelt voor om de gaswet dringend aan te passen zodat IUK kan deelnemen aan de capaciteitsveilingen in maart 2016 aangezien de langetermijncontracten van IUK op 1 oktober 2018 aflopen.

IV DE ONDERNEMING BELPEX EEN WETTELIJK MONOPOLIE TOEKENNEN EN HET WETTELIJK KADER DAT EROP BETREKKING HEEFT VERSTERKEN

Een van de belangrijkste taken van Belpex is de uitwisselingsmarkt van energieblokken voor de volgende dag en intradagelijks te beheren. Het Europese "target model" voorziet de uitwerking voor continentaal Europa van een mechanisme voor het impliciete congestiebeheer door de markten voor de uitwisseling van energieblokken voor deze twee tijdhorizonten aan elkaar te koppelen. Deze mechanismen versterken en wijzigen aanzienlijk de rol die tot nu toe werd toevertrouwd aan de beurzen voor de uitwisseling van energieblokken die de facto een monopolie krijgen voor de toegang tot interconnecties voor de dagelijkse en intradagelijkse tijdhorizonten.

Dankzij dit wettelijk monopolie zou de onderaanneming van bepaalde taken, zoals bijvoorbeeld het reservebeheer, desgevallend kunnen worden toevertrouwd aan Belpex. Door het gebrek aan productiemiddelen in België en de moeilijkheden om reserves aan competitieve prijzen te bekomen, zou de CREG kunnen aanbevelen een deel van de nodige reserves te beheren op basis van marktmechanismen die zouden worden toegepast voor de horizon D-1 en de intradagelijkse horizon, in samenwerking met de energiemarkten. Normaal is de vervoersnetbeheerder verantwoordelijk voor deze taak. De elektriciteitsbeurs Belpex, die instaat voor de D-1 markt en de intradaymarkt, heeft de beste troeven in handen om dit mechanisme voor het beheer van de reserves efficiënt te implementeren. Hiervoor moet Belpex wel over een wettelijk monopolie beschikken om te vermijden dat deze taak eveneens moet worden toegekend aan een andere beurs waardoor de implementatie van dit mechanisme onmogelijk zou worden.

VOORSTEL

De CREG stelt voor om de elektriciteitswet te wijzigen met het doel:

- toe te laten Belpex aan te stellen als enige beheerder van de markten voor uitwisseling van energieblokken op de dagelijkse en intradagelijkse tijdhorizonten;
- op die manier een wettelijk monopolie te creëren in overeenstemming met het marktmodel dat wordt geïmplementeerd;
- dit wettelijk monopolie te onderwerpen aan de bevoegdheden en controletaken van de CREG.

V VERSOEPELEN VAN HET REGULERINGSREGIME VOOR OPSLAG

De uitvlakking van de groothandelsprijzen voor aardgas over de seizoenen heeft geleid tot een onvolledige toewijzing van de beschikbare opslagcapaciteit. Het hieruit voortvloeiende gemis aan inkomsten vormt, met het oog op het verzekeren van de continuïteit van de dienstverlening, een probleem voor de beheerder van de opslaginstallatie. Het huidig wettelijk kader van de gaswet laat slechts in beperkte mate toe om het dienstenaanbod te differentiëren op het vlak van tariefzetting en contractuele voorwaarden. Een mogelijke oplossing ligt in een verdere flexibilisering van het dienstenaanbod door de diensttermijnen uit te breiden en de samenstelling van de diensten te versoepelen.

VOORSTEL

De CREG stelt voor om artikel 15/11, § 2 van de Gaswet te wijzigen door o.m.:

- het regulatoir kader sterker te laten aanleunen bij het nTPA regime;
- de toegang tot opslag af te stemmen op de toegangsvoorwaarden in de ons omringende landen.

VI VEREENVOUDIGEN VAN LEVERINGSVERGUNNINGEN ELEKTRICITEIT EN GAS

De invoering van het derde wetgevend pakket in het kader van de openstelling van de elektriciteits- en aardgasmarkt heeft geleid tot een gewijzigde taakverdeling en verantwoordelijkheid van vervoersnetbeheerder, vervoersnetgebruikers en eindklanten.

Concreet biedt het nieuwe vervoersmodel de mogelijkheid aan eindklanten zich rechtstreeks op de virtuele handelsplaats te bevoorraden en aardgas aan te kopen. Indien het aangekochte gas uitsluitend dient voor eigen verbruik is er, in de zin van de huidige bepalingen in de gaswet, geen sprake meer van levering. Voor elektriciteit bestaat reeds lang de mogelijkheid voor de eindgebruiker om zich op een virtuele handelsplaats rechtstreeks te bevoorraden voor eigen gebruik. Dergelijke wijze van bevoorrading vereist bijgevolg geen vergunning en valt buiten het toezicht van de commissie. Aanvullend is het zo dat, vermits de uitgevoerde transacties buiten de activiteit van levering vallen, de inning van de federale bijdrage, waarvan de inning gebaseerd was op de activiteiten van de houders van een leveringsvergunning, in het gedrang komt.

Een analoge redenering geldt voor leveringsondernemingen die uitsluitend actief zijn op het distributienet, maar zich rechtstreeks bevoorraden op het vervoersnet of het transmissienet. Ook deze activiteiten vallen buiten de verplichtingen opgelegd door de huidige leveringsvergunning.

VOORSTEL

De CREG stelt volgende procedure voor het verkrijgen van een leveringsvergunning voor :

(1) iedere kandidaat-leverancier sluit voor gas een vervoersovereenkomst af met de beheerder van het vervoersnet of voor elektriciteit een ARP-contract met transmissienetbeheerder (of eventueel een overeenkomst met een bestaande houder van een ARP-contract);

(2) de beheerder van het vervoersnet/transmissienet informeert de CREG door de lijst met de houders van een vervoersovereenkomst/ARP-contracten ter beschikking te stellen en deze te actualiseren;

(3) de kandidaat-leverancier dient een aanvraag tot het verkrijgen van een leveringsvergunning in bij de CREG, tezamen met een kopie van de vervoersovereenkomst/ ARP-contract;

(4)	de CREG gaat na of aan de aanvrager geregistreerd is als vervoersnetgebruiker/transmissienetgebruiker en informeert de bevoegde minister (FOD). De Afdeling Vergunningen en Nieuwe Technologieën van de Algemene Directie Energie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie bereidt het MB voor dat de vergunning verleent en legt het MB ter ondertekening voor aan de minister;
(5)	na ondertekening wordt een kopie bezorgd aan de CREG, waarna de kandidaat wordt toegevoegd aan de lijst van vergunninghouders.

VII AFSCHAFFEN VAN DE ADVIESBEVOEGDHEID VAN DE CREG INZAKE VERVOERSVERGUNNINGEN EN TOEKENNEN VAN EEN VERSTERKT TOEZICHT VAN DE CREG OP HET INVESTERINGSPLAN VAN DE NETBEHEERDER (GAS)

De CREG beschikt krachtens artikel 15/14 §2 4° van de gaswet over een adviesbevoegdheid m.b.t. het verlenen van vervoersvergunningen.

Deze adviezen betreffen geplande investeringsprojecten van de NV Fluxys Belgium en de NV Fluxys LNG. De adviezen worden project per project gegeven naarmate de NV Fluxys Belgium en de NV Fluxys LNG bij de FOD Economie (AD Energie) aanvragen voor een vervoersvergunning indienen. Het gaat hier, wat de CREG betreft, om een zuiver administratieve procedure.

De CREG is van oordeel dat het echter efficiënter zou zijn om de projecten globaal te onderzoeken, en dus met een globale visie verder te kijken dan de aanvragen voor een vervoersvergunning. Het investeringsplan herneemt in dit opzicht alle geplande investeringen. De versterking van de controle door de CREG van dit plan door middel van een kosten-batenanalyse a priori gekoppeld aan een controle a posteriori zou deze globale visie mogelijk maken en dit zou bovendien relevanter zijn voor de controle van die investeringen.

VOORSTEL

De CREG stelt voor:

- om haar adviesbevoegdheid met betrekking tot het verlenen van vervoersvergunningen af te schaffen;
- om haar toezicht op de investeringsplannen van de beheerder van het vervoersnet (art 15/14 §1, 14° en 15/14 §3 5° en 15/14 §3bis van de gaswet) te versterken met een *ex ante* kosten-baten analyse en een controle *ex post*.

VIII DE MODALITEITEN EN GEVOLGEN VAN EEN MEDEDELING VAN TIJDELIJKE OF DEFINITIEVE SLUITING VAN EEN PRODUCTIE-EENHEID VOOR ELEKTRICITEIT REGLEMENTEREN

Artikel 4*bis* van de elektriciteitswet van 29 april 1999 voorziet dat een definitieve of tijdelijke buitenwerkingstelling van een installatie voor elektriciteitsproductie verplicht moet worden gemeld binnen een bepaalde termijn.

Het doel van deze verplichting tot mededeling van tijdelijke of definitieve sluitingen wordt trouwens duidelijk vermeld in de voorbereidende werkzaamheden voor de wijziging van dit artikel van de elektriciteitswet. Deze voorbereidende werkzaamheden vermelden dat er moet vermeden worden, voor de veiligheid van het net, dat de stopzettingen die niet gepland zijn in het ontwikkelingsplan van de transmissienetbeheerder een ongunstig effect zouden hebben op de lokale of algemene veiligheid van het transmissienet, de transmissie- of distributietarieven, de marktprijzen en de bevoorradingszekerheid. Ze vermelden eveneens dat het nodig is om de verschillende actoren (TNB's, producenten) de tijd te geven om zich te organiseren.

De CREG stelt bovendien vast dat producenten die twijfels hebben over het gebruik van hun eenheden op middellange termijn, tijdelijke (of definitieve) sluitingen aankondigen en zich het recht voorbehouden ze op gelijk welk moment uit te stellen of ervan af te zien. Bij gebrek aan duidelijkere omschrijvingen in de regelgeving zou de betreffende injectiecapaciteit op lange termijn kunnen worden geblokkeerd, wat zou kunnen leiden tot uitstel of afstel van nieuwe investeringen.

VOORSTEL

De CREG stelt voor om:

- een Koninklijk Besluit aan te nemen dat de procedure en nadere regels van een aankondiging tot tijdelijke of definitieve sluiting van een productie-eenheid voor elektriciteit vastlegt om ELIA en de andere marktspelers toe te laten rekening te houden met de aangekondigde sluiting zodat ze nieuwe productiemiddelen kunnen inzetten;
- de nadere regels te bepalen om:
  - een aangekondigde - definitieve of voorlopige - sluiting van een productie-eenheid uit te stellen of ervan af te zien;
  - gesloten eenheden tijdelijk terug in werking te stellen;

  zonder de nodige investeringen in nieuwe productiemiddelen die het land nodig heeft in het gedrang te brengen op middellange en lange termijn.

IX VERSTERKEN VAN HET REGULATOIR KADER INZAKE STRATEGISCHE RESERVES

Hoofdstuk II*bis* van de elektriciteitswet voorziet in de instelling van een systeem van strategische reserves.

De CREG stelt vast dat de wet op een aantal punten geen bepalingen heeft voorzien, onder meer met betrekking tot:

- de mogelijkheid van deelname door eenheden die niet aangesloten zijn op het transmissienet;
- de verplichtingen en de technische mogelijkheden inzake beschikbaarheid van de eenheden;
- de mogelijkheid om uit de strategische reserve te stappen of na afloop van het contract terug deel te nemen in de markt en de gevolgen die daaraan moeten verbonden worden;

- het statuut van eenheden die een definitieve uitdienstneming hebben aangekondigd en die na afloop van het contract voor de strategische reserve hierop willen terugkomen.

VOORSTEL :

De CREG stelt voor om de elektriciteitswet, en meer bepaald hoofdstuk IIbis, aan te passen om bepaalde aspecten en gevolgen van de strategische reserve te verduidelijken.

Ze stelt voor om:

- verduidelijkingen aan te brengen met betrekking tot de mogelijkheid en de verplichting om deel te nemen aan de strategische reserves;
- te preciseren onder welke voorwaarden eenheden die deel uitmaken van de strategische reserve nadien terug in de markt kunnen functioneren;
- productie-eenheden die niet op het transmissienet zijn aangesloten eveneens te laten deelnemen aan de strategische reserve.

Bij deze aanpassingen is het belangrijk om een coherentie te verzekeren met artikel 4bis van de elektriciteitswet.